

Ενιολπωματιή νόσος

ΜΥΛΩΝΑΚΗ ΜΑΡΙΑ

ΓΑΣΤΡΕΝΤΕΡΟΛΟΓΟΣ

Τ. ΕΠΙΜΕΛΗΤΡΙΑ Α' ΓΕΝΙΚΟΥ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΥ ΝΙΚΑΙΑΣ ΠΕΙΡΑΙΑ

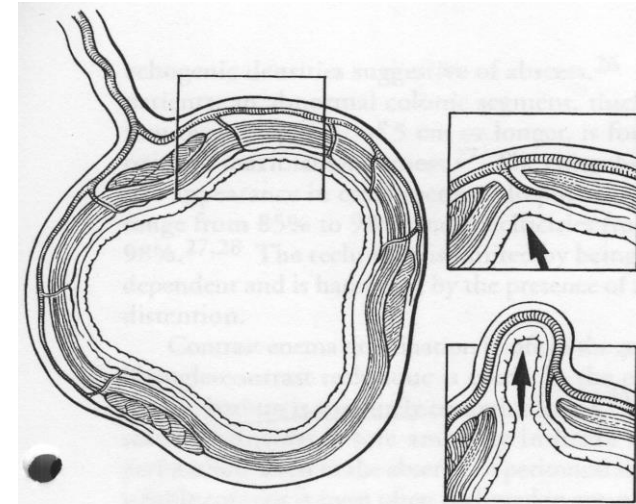
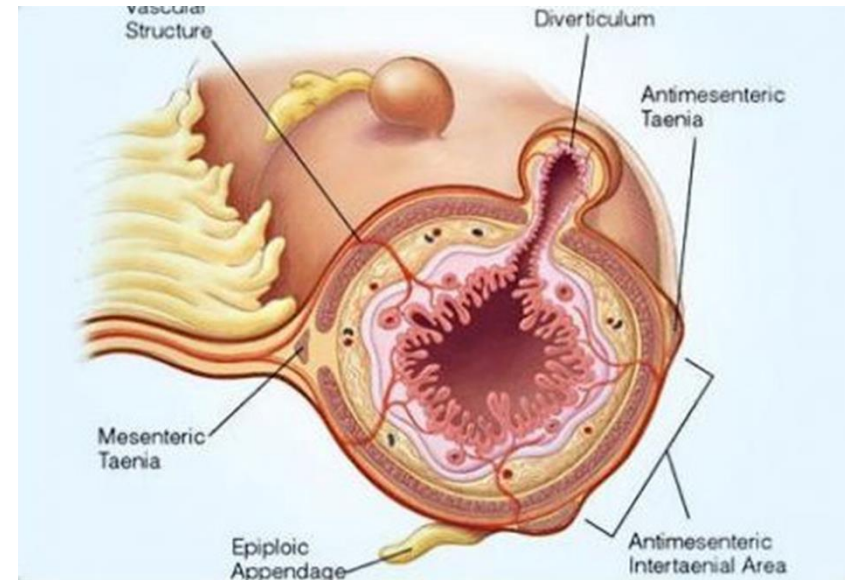
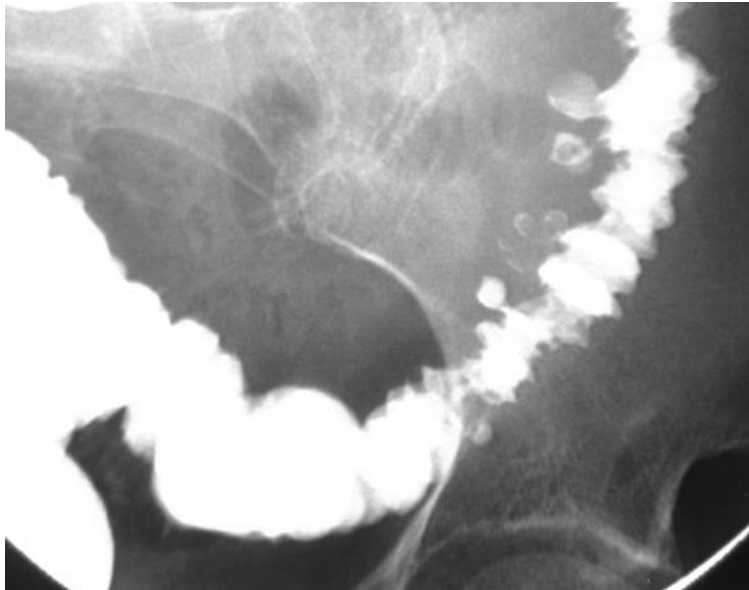
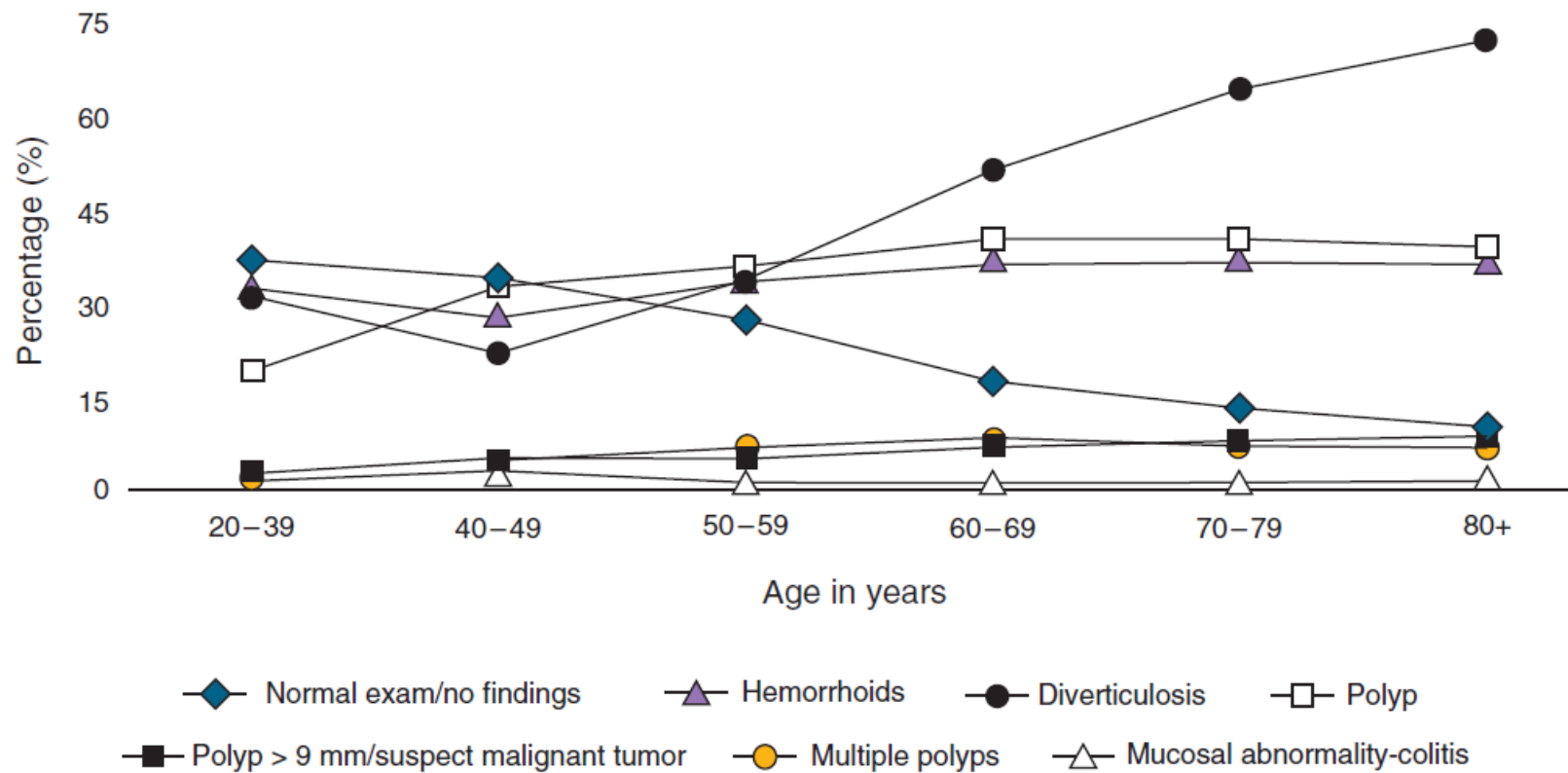

Fig. 1. Development of diverticula where the vasa recta penetrate the muscularis (arrows).

Εκκολπωμάτωση παχέος εντέρου

- ✓ Σημαντική αιτία νοσηλείας και επιβάρυνσης του υγειονομικού κόστους στην Δύση
- ✓ Επιπολασμός εξαρτώμενος (αυξανόμενος) από την ηλικία (<20% στα 40, 60% στα 60)
- ✓ Αύξηση επιπολασμού στη Δύση και σε χώρες με 'Δυτικές' συνήθειες
- ✓ 95% έχουν εκκολπώματα σιγμοειδούς
- ✓ 65% έχουν μόνο εκκολπώματα σιγμοειδούς

Miura, Dis Colon Rectum 2000
Peery, Gastroenterology 2012

Προστατευτικοί - επιβαρυντικοί παράγοντες

- ▶ Η λήψη φυτικών ινών είναι αντιστρόφως ανάλογη με την ανάπτυξη εκκολπωμάτων
- ▶ Η φυσική άσκηση προστατεύει από την εκκολπωματίτιδα και από την αιμορραγία των εκκολπωμάτων
- ▶ Η παχυσαρκία (BMI > 30) και η λήψη ΜΣΑΦ σχετίζονται με την εκκολπωματική νόσο (και την αιμορραγία)
- ▶ Οι καπνιστές παρουσιάζουν συχνότερα επιπλεγμένη εκκολπωματίτιδα
- ▶ Δεν υπάρχουν στοιχεία για γενετική προδιάθεση εκτός των κληρονομικών νοσημάτων του συνδετικού ιστού

Andoorii WH et al. J Nutr 1998; 128: 714-719

Andooriin WH et al. Gut 1995; 36: 276-82

Strate LL et al. Gastroenterology 2009; 136 (1): 115-122

Commane DM et al. World J Gastroenterol 2009; 15 (20) 2479-88

Εκκολπωμάτωση παχέος εντέρου

- ▶ **Ασυμπτωματική**
- ▶ **Συμπτωματική εκκολπωματική νόσος (25%)**
  - ▶ Αιμορραγία: 5-15%
  - ▶ **Εκκολπωματίτιδα: 15-25%**
    - ▶ Ανεπίπλεκτη 75%
    - ▶ Επιπλεγμένη 25% (απόστημα, περιτονίτιδα, στένωση, συρίγγιο)
  - ▶ **Εκκολπωματική κολίτιδα (SCAD)**
  - ▶ **Συμπτωματική μη επιπλεγμένη εκκολπωματική νόσο (SUDD)**

Παθοφυσιολογία εκκολπωματίτιδας

Διάβρωση του τοιχώματος λόγω $\uparrow$ της ενδοαυλικής πίεσης ή λόγω 'εγκλωβισμού' τροφικών υπολειμμάτων

Φλεγμονή - Νέκρωση

Διάτρηση
(περιχαρακωμένη από το λίπος και το μεσεντέριο)

[Απόστημα, συρίγγιο, απόφραξη, περιτονίτιδα]

Εκκολπωματίτιδα: διάγνωση

- ▶ Οξύς πόνος – ευαισθησία στο αριστερό κάτω τεταρτημόριο της κοιλιάς
  - ▶ μπορεί να συνοδεύεται από πυρετό και αύξηση των δεικτών φλεγμονής
- ▶ Προοπτική μελέτη 802 ασθενών με κοιλιακό άλγος
  - ▶ PPV 0.65 και NPP 0.98 για την κλινική διάγνωση της εκκολπωματίτιδας
- ▶ **CT με per os και iv σκιαγραφικό vs U/S**

Toorenvliet BR et al. Colorectal Dis 2010; 12: 179-186

Lameris W et al. Dis Colon Rectum 2010; 53: 896-904

Εκκολπωματίτιδα: διάγνωση

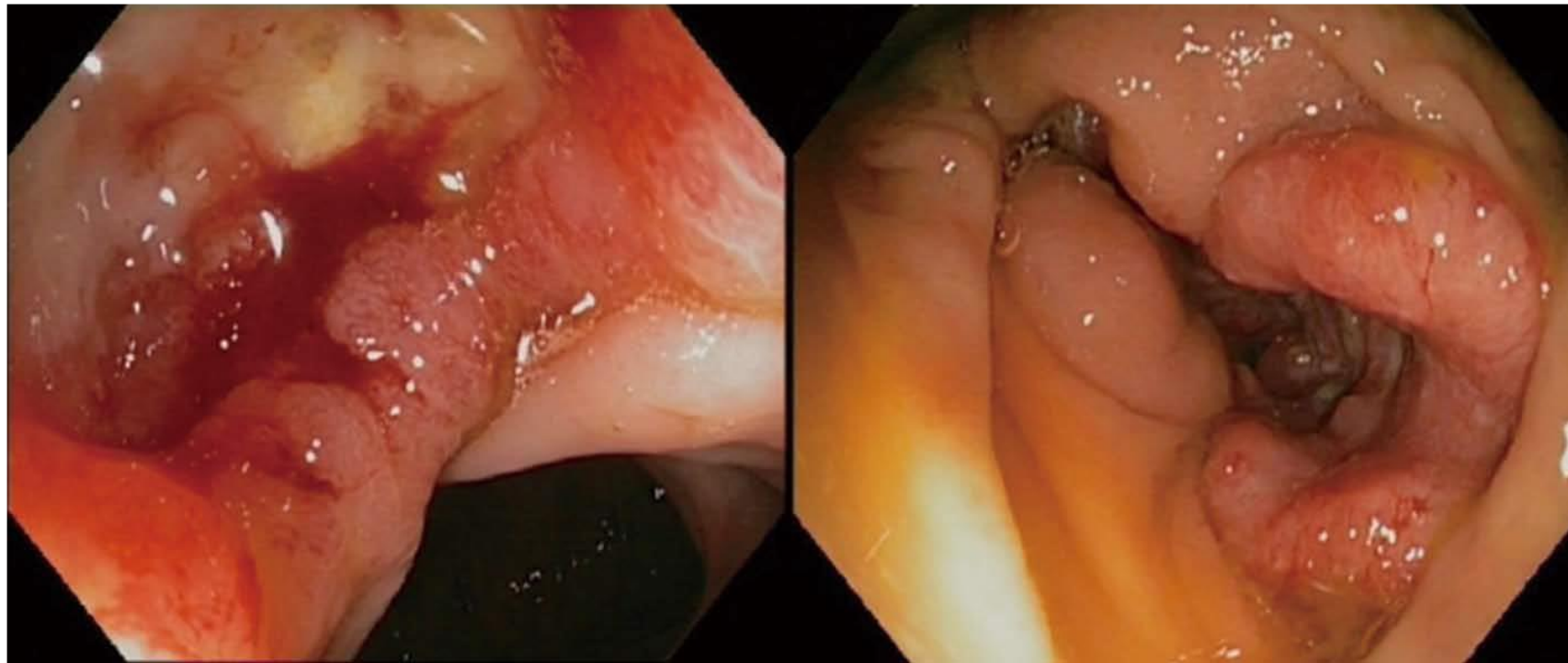

Εκκολπωματίτιδα: κολονοσκόπηση

- ▶ Κολονοσκόπηση μετά 6 εβδομάδες από επεισόδιο οξείας εκκολπωματίτιδας για τον αποκλεισμό κακοήθειας
    - ▶ Επείγουσα κολονοσκόπηση σε ισχυρή υποψία κακοήθειας
    - ▶ όταν δεν υπάρχει αέρας εκτός του αυλού στην CT
  - ▶ 2/107 (1.9%)
  - ▶ 3/104 (0.7%)
- Κακοήθεια σε διαγνωσθείσα εκκολπωματίτιδα με CT

Ambrosetti P et al. Eur Radiol 2002;12: 1145-1149
Sakhnini E et al. Endoscopy 2004; 36 (6): 504-507

Εκκολπωματίτιδα - Αδενοκαρκίνωμα

Ανεπίπλεκτη εκκολπωματίτιδα: Θεραπεία

- ▶ Τα αντιβιοτικά δεν φαίνεται να βοηθούν
  - ▶ Σε προοπτική τυχαιοποιημένη μελέτη (όχι τυφλή ή ελεγχόμενη) δεν υπερέχουν όσον αφορά την διάρκεια νόσησης ή την εμφάνιση επιπλοκών
- ▶ Χορήγηση όταν υπάρχει επηρεασμένη γενική κατάσταση, εγκυμοσύνη ή ανοσοκαταστολή
- ▶ Δεν υπάρχουν αποδεικτικά στοιχεία για την διακοπή σίτισης

Chabok A et al. Br J Surg 2012

Hjern F et al. Scand J Gastroenterol 2007; 42 (1) : 41-7

Hinchey grading

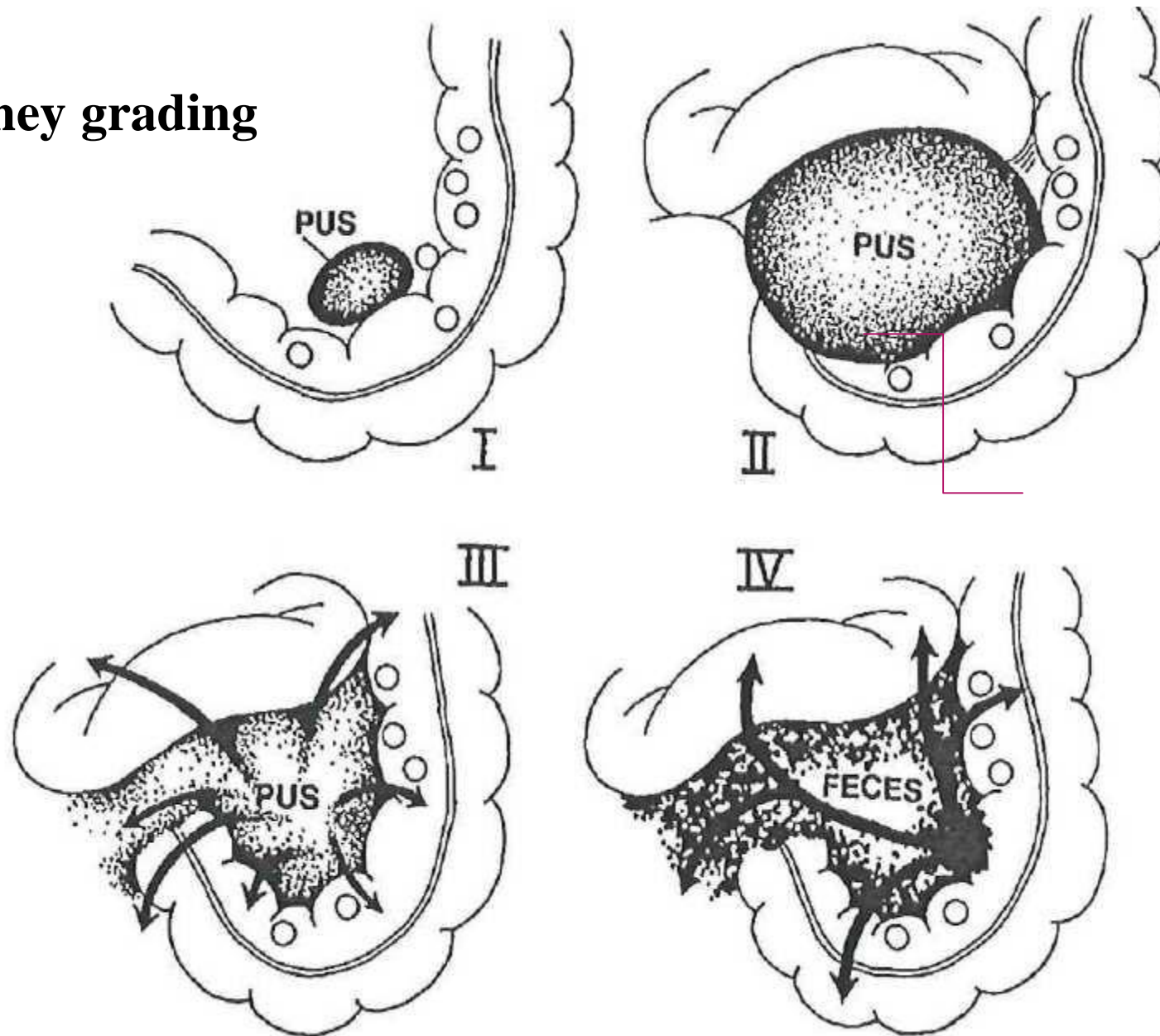

Fig 1. – The four clinical stages of perforated diverticular disease.

Hospital mortality after emergency surgery for perforated diverticulitis

---

Netherlands: Five teaching hospitals 291pts 1995 – 2005

Overall in-hospital mortality 29%

Ned Tijdschr Geneesk. 2009;153:B195

Southeast England: One hosp 110pts 2002 – 2006

Mortality 10.9%

World J Emerg Surg. 2008 Jan 24;3-5

Επιπλεγμένη εκκολπωματίτιδα: Θεραπεία

- ▶ Παρουσία αποστήματος σε 15-20% των ασθενών
  - ▶ Όλες οι δημοσιευμένες σειρές ασθενών χρησιμοποιούν αντιβιοτικά
- ▶ U/S ή CT κατευθυνόμενη παροχέτευση
  - ▶ αποφυγή επείγοντος χειρουργείου σε 30-40% των ασθενών
- ▶ Μέγεθος < 3cm : αντιβιοτικά, > 3cm: αντιβιοτικά και παροχέτευση
- ▶ Σε αποτυχία της παροχέτευσης: χειρουργική αντιμετώπιση

Andersen JC et al. Danish Medical Journal 1-12

Επιπλεγμένη εκκολπωματίτιδα: Θεραπεία

- ▶ **Σε πυώδη περιτονίτιδα (Hinchey 3)** η λαπαροσκόπηση με πλύσεις του περιτοναίου και παροχέτευση σε συνδυασμό με αντιβιοτικά μειώνουν σημαντικά την νοσηρότητα και την θνητότητα
- ▶ Εκτομή με δημιουργία αναστόμωσης: η θνητότητα φαίνεται μικρότερη από αυτή της επέμβασης Hartmann (10% vs 19%)
  - ▶ Μη επαρκή στοιχεία
- ▶ **Σε κοπρανώδη περιτονίτιδα (Hinchey 4)** συνιστάται χειρουργική αντιμετώπιση

Salem L et al. Dis Colon Rectum 2004; 47: 1953-64
Myers E et al. Br J Surg 2008; 95: 97-101
Swank HA et al. BMC Surg 2010;18:10:29

• E. Myers et. al., BJS 2008

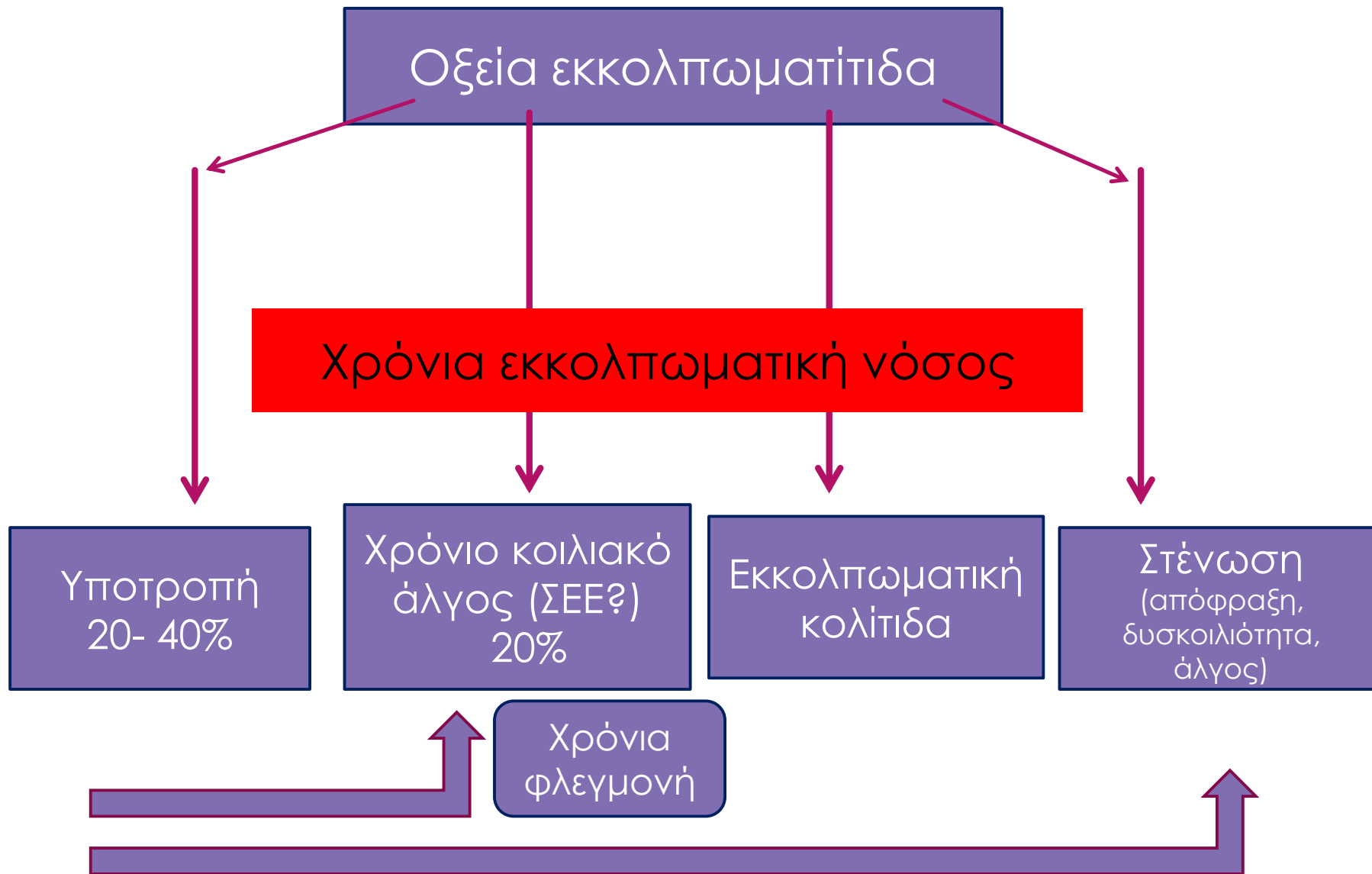
“Laparoscopic peritoneal lavage for generalized peritonitis due to perforated diverticulitis”

Λαπαροσκόπηση σε 100 ασθενείς με εκκολπωματίτιδα- περιτονίτιδα

- λαπαροσκοπικά πλύσεις σε 92 ασθενείς

- 8 ασθενείς υποβλήθηκαν σε Hartmann λόγω κοπρανώδους περιτονίτιδας

Θνητότητα 3%, Νοσηρότητα 4%

Makela, Dig Surg 2010 Binda, Br J Surg 2012 Hall, Dis Colon Rectum 2011 Cohen, Clin Gastroenterol Hepatol 2013

Lamps, Clin Gastroenterol Hepatol 2007 Strate, Am J Gastroenterol 2012

Effectiveness of different therapeutic strategies in preventing diverticulitis recurrence.

Tursi A et al

Eur Rev Med Pharmacol Sci 2013 Feb;17(3):342-8

- ▶ 130 ασθενείς μετά από ανεπίπλεκτη εκκολπωματίτιδα
- ▶ Ύφεση
- ▶ **Λήψη μεσαλαζίνης 1.6 gr/ημερ ή ριφαξιμίνης 800mg/ημερ για 7ημέρες κάθε μήνα**
- ▶ Παρακολούθηση (και ενδοσκόπηση) στους 6/12/24 μήνες
- ▶ **Σημαντικά συχνότερη η διατήρηση ύφεσης στην ομάδα της μεσαλαζίνης**

Mesalamine did not prevent recurrent diverticulitis in phase 3 controlled trials.

Raskin JB et al

Gastroenterology 2014 Oct;147(4):793-802

- ▶ Δύο ΔΤΜ μελέτες φάσης 3
- ▶ Σύγκριση (multimatrix) μεσαλαζίνης (1.2, 2.4, 4.8gr) με εικονικό (104 εβδομάδες)
- ▶ 590/592 ασθενείς με ≥ 1 επεισόδιο στη διάρκεια των τελευταίων 24 μηνών που αντιμετωπίστηκε συντηρητικά
- ▶ ΟΡΙΣΜΟΣ ΥΠΟΤΡΟΠΗΣ: Χειρουργείο, CT (πάχυνση $>5\text{mm}$, ασαφοποίηση λίπους), κοιλιακό άλγος, αύξηση WBCs
- ▶ PREVENT 1 : 53-63% vs 65% (εικονικό)
- ▶ PREVENT 2: 59-69% vs 68% (εικονικό)
- ▶ **Η μεσαλαζίνη δεν υπερέχει του εικονικού φαρμάκου ως προς την πρόληψη από την υποτροπή της εκκολπωματίτιδας**

Ο ρόλος της διαίτας πλούσιας σε 'ίνες'

- ▶ **Ασθενή δεδομένα**

- ▶ Μετά την οξεία φάση συνιστάται διαίτα πλούσια σε ίνες

- ▶ *Ίσως μειώνει τον κίνδυνο υποτροπής;*

- ▶ *Ίσως αποτρέπει την ανάπτυξη εκκολπωμάτων;*

Larson, Gastroenterology 1976

Brodribb, Lancet 1977

Ornstein, Br Med J (Clin Res Ed) 1981

Aldoori, J Nutr 1998

Peery, Gastroenterology 2011

Strate, Gastroenterology 2009

Nut, corn, and popcorn consumption and the incidence of diverticular disease.

Strate LL, Liu YL, Syngal S, Aldoori WH, Giovannucci EL
JAMA. 2008;300(8):907

- ▶ Μελέτη παρατήρησης
- ▶ 47228 άνδρες ηλικίας 40-75 ετών
- ▶ 18 έτη παρακολούθησης
- ▶ 801 περιπτώσεις εκκολπωματίτιδας
- ▶ 383 περιπτώσεις εκκολπωματικής αιμορραγίας

- ▶ Η κατανάλωση καλαμποκιού, ποπ-κορν και ξηρών καρπών δεν συνδέθηκε με αυξημένη συχνότητα εκκολπωματώσεως ή επιπλοκών
- ▶ Αντίστροφη σχέση ως προς την εκδήλωση εκκολπωματίτιδας και αιμορραγίας

Εκκολπωματική νόσος: Προγραμματισμένη χειρουργική αντιμετώπιση ?

- ▶ Η χειρουργική επέμβαση μετά από 2 επεισόδια ανεπίπλεκτης εκκολπωματίτιδας ή ένα επεισόδιο επιπλεγμένης εκκολπωματίτιδας δεν μειώνει:
  - ▶ την νοσηρότητα,
  - ▶ την θνητότητα
  - ▶ τον κίνδυνο δημιουργίας στομίας
  - ▶ δεν βελτιώνει την ποιότητα ζωής των ασθενών.
  - ▶ επιπλέον οικονομικό κόστος
- ▶ Μετά ένα επεισόδιο εκκολπωματίτιδας που έχει αντιμετωπισθεί ο κίνδυνος κάποιος να χρειαστεί επείγουσα επέμβαση Hartmann είναι 1 σε 2000 patients- years
  - ▶ Μικρότερος κίνδυνος επιπλοκών στα υποτροπιάζοντα επεισόδια
- ▶ Δεν υπάρχουν τυχαίοποιημένες μελέτες ικανές να απαντήσουν..
- ▶ Σε περίπτωση στένωσης ή συριγγίου προτείνεται χειρουργική αντιμετώπιση

Εκκολπωματική νόσος: κίνδυνος υποτροπής

- ▶ Ασθενείς > 50 έτη έχουν μικρότερο κίνδυνο υποτροπής
- ▶ >> κίνδυνο υποτροπής σε ασθενείς < 50 έτη (27% vs **17%**, $p < 0.001$)
  - ▶ πιο συχνά υποβάλλονται σε επείγουσα χειρουργική επέμβαση ή κολοστομία σε υποτροπή (7.5% vs **5%**, $p < 0.001$)
- ▶ < 50 έτη: NNT = 13, θνητότητα από το χειρουργείο 0.2% vs **3.5%** σε > 50 έτη
- ▶ **Ανοσοκαταστολή, ΧΝΑ, νοσήματα του κολλαγόνου: 5 φορές > κίνδυνος διάτρησης και αυξημένη θνητότητα.**

Hjern F et al. Br J Surg 2008; 95: 758-64

Klarenbeek BR et al. Ann Surg 2010; 251 (4): 670-4)

Εκκολπωματική νόσος: Χειρουργική αντιμετώπιση

- ▶ Η λαπαροσκοπική επέμβαση πρέπει να προτιμάται
  - ▶ μετά από 4-6 εβδομάδες από το οξύ επεισόδιο
- ▶ Η αναστόμωση στο ορθό και όχι στο σιγμοειδές μειώνει τις πιθανότητες υποτροπής των εκκολπωμάτων

Purkayastha S et al. Dis Colon Rectum 2006; 49: 446-63
Reissfelder C et al. Dis Colon Rectum 2006; 49: 1842

Εκκολπωματική νόσος: Προγραμματισμένη χειρουργική αντιμετώπιση

- ▶ Κίνδυνος υποτροπής σε 2.6 - 10% των ασθενών
- ▶ Θνητότητα: 1 - 2.3%
- ▶ Κίνδυνος δημιουργίας στομίας σε 10% των ασθενών

Συμπτωματική μη επιπλεγμένη εκκολπωματική νόσος (SUDD)

- ▶ Επιμένον κοιλιακό άλγος χωρίς κολίτιδα ή εκκολπωματίτιδα
- ▶ Διαταραχές κενώσεων
- ▶ Στην CT μπορεί να υπάρχει πάχυνση του τοιχώματος αλλά χωρίς φλεγμονώδεις αλλοιώσεις.

Increased risk for irritable bowel syndrome after acute diverticulitis.

Cohen E et al

Clin Gastroenterol Hepatol. 2013 Dec;11(12):1614-9

- ❖ Αναδρομική
  - ❖ 1102 ασθενείς με εκκολπωματίτιδα
  - ❖ 1102 ασθενείς ελέγχου χωρίς εκκολπώματα
  - ❖ **4.7 φορές πιθανότερο να διαγνωστούν με ΣΕΕ (p=0.006)**
  - ❖ 2.4 φορές πιθανότερο να διαγνωστούν με λειτουργική διαταραχή (p<0.001)
  - ❖ 2.2. φορές πιθανότερο να διαγνωστούν με συναισθηματική διαταραχή (p<0.001)
- ❖ **Μετά- εκκολπωματίτιδα ΣΕΕ;**
  - ❖ **Αναλογίες με μετά- γαστρεντερίτιδα ΣΕΕ;**

Efficacy of mesalazine in the treatment of symptomatic diverticular disease.

Di Mario F et al

Dig Dis Sci. 2005 Mar;50(3):581-6.

- ▶ 170 ασθενείς με SUDD
- ▶ Χορήγηση διαφόρων δόσεων **μεσαλαζίνης/ριφαξιμίνης** για 10 ημέρες τον μήνα *επί 3μήνες*
- ▶ Εκτιμήθηκαν 11 παράμετροι
- ▶ Σε όλες τις ομάδες βελτίωση (εκτός 200mg ριφαξιμίνης)
- ▶ Το καλύτερο σχήμα **μεσαλαζίνη 800mg X2**

Probiotics in diverticular disease of the colon: an open label study.

Lamiki P et al

J Gastrointestin Liver Dis.2010 Mar;19(1):31-6.

- ▶ 46 ασθενείς με SUDD
- ▶ Μείγμα *Lactobacillus acidophilus* *Bifidobacterium* spp
- ▶ 6 μήνες παρακολούθηση
- ▶ Δυσκοιλιότητα, άλγος, διάρροια
- ▶ **70% ασυμπτωματικοί**
- ▶ **77% ικανοποιημένοι**

Meta-analysis: long-term therapy with rifaximin in the management of uncomplicated diverticular disease.

Bianchi M et al

Aliment Pharmacol Ther.2011 Apr;33(8):902-10

- ▶ 4 ΔΤΜ
- ▶ **1660 ασθενείς με συμπτωματική ανεπίπλεκτη εκκολπωματική νόσο**
- ▶ Ανακούφιση από τα συμπτώματα ή επιπλοκή όπως η οξεία εκκολπωματίτιδα
- ▶ Ριφαξιμίνη + 'ίνες' vs 'ίνες'
- ▶ NNT 3 για την ριφαξιμίνη vs placebo για την ανακούφιση από τα συμπτώματα (1 έτος)
- ▶ NNT 59 για την αποτροπή επιπλοκής (1 έτος)
- ▶ **Η χορήγηση ριφαξιμίνης σε συνδυασμό με 'ίνες' είναι αποτελεσματική ως προς την ανακούφιση από τα συμπτώματα και την πρόληψη επιπλοκών**

Randomised clinical trial: mesalazine and/or probiotics in maintaining remission of symptomatic uncomplicated diverticular disease--a double-blind, randomised, placebo-controlled study.

Tursi A et al

Aliment Pharmacol Ther. 2013 Oct;38(7):741-51

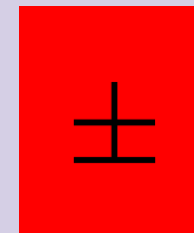
- ✓ ΔTM, πολυκεντρική
- ✓ 210 ασθενείς
- ✓ **10 ημέρες θεραπεία τον μήνα για 12 μήνες**
- ✓ Group M (active mesalazine 1.6 g/day plus Lactobacillus casei subsp. DG placebo)
Group L (active Lactobacillus casei subsp. DG 24 billion/day plus mesalazine placebo)
Group LM (active Lactobacillus casei subsp. DG 24 billion/day plus active mesalazine)
Group P (Lactobacillus casei subsp. DG placebo plus mesalazine placebo)
- ✓ Υποτροπή: εκδήλωση κοιλιακού άλγους βαθμού ≥ 5 για τουλάχιστο 24 συνεχείς ώρες
- ✓ **Οι κυκλικές θεραπείες με μεσαλαζίνη $\pm$ Lactobacillus είναι καλύτερες από το εικονικό φάρμακο στην διατήρηση της ύφεσης στην ασυμπτωματική ανεπίπλεκτη εκκολπωματική νόσο**

Ο ρόλος των 'ινών'

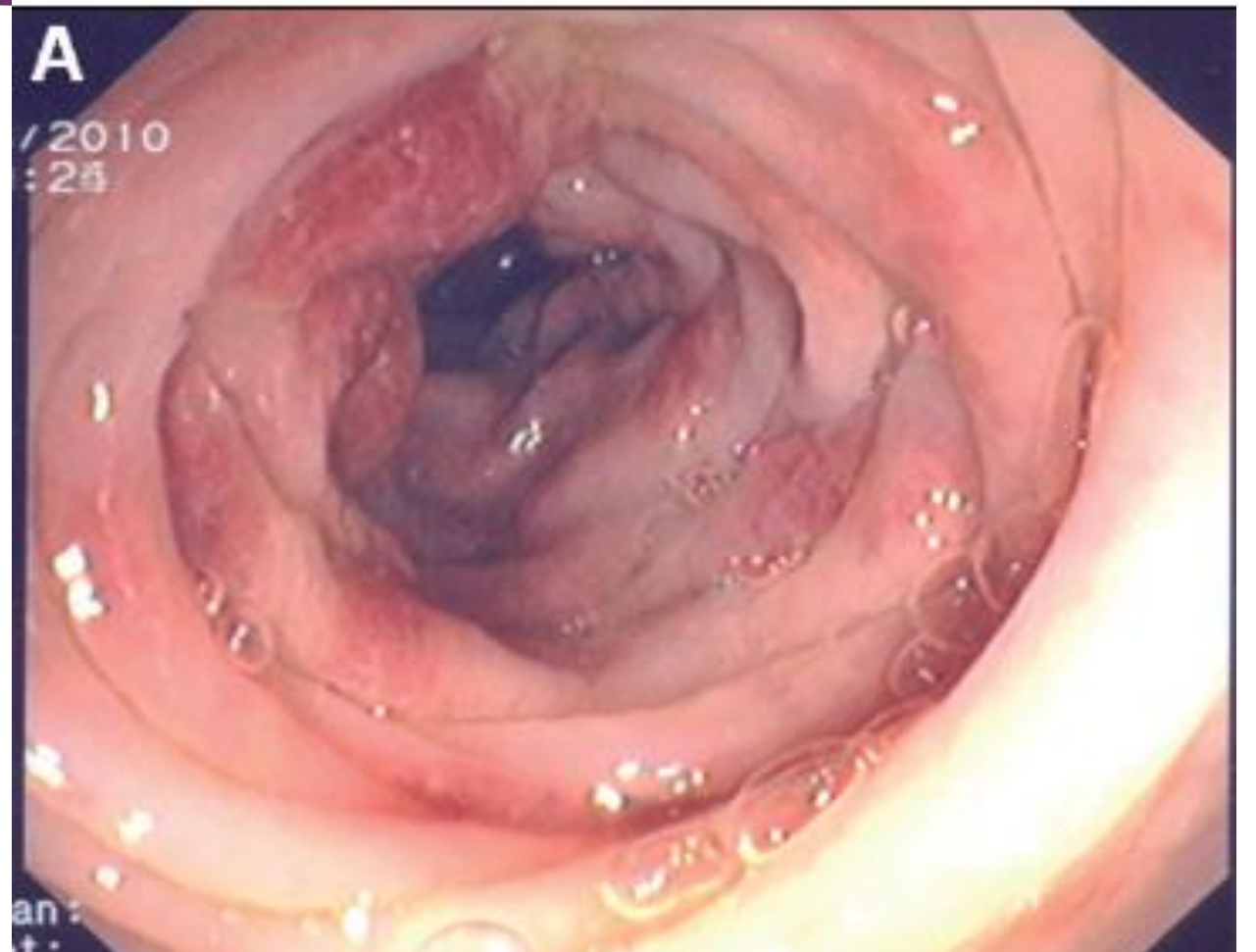
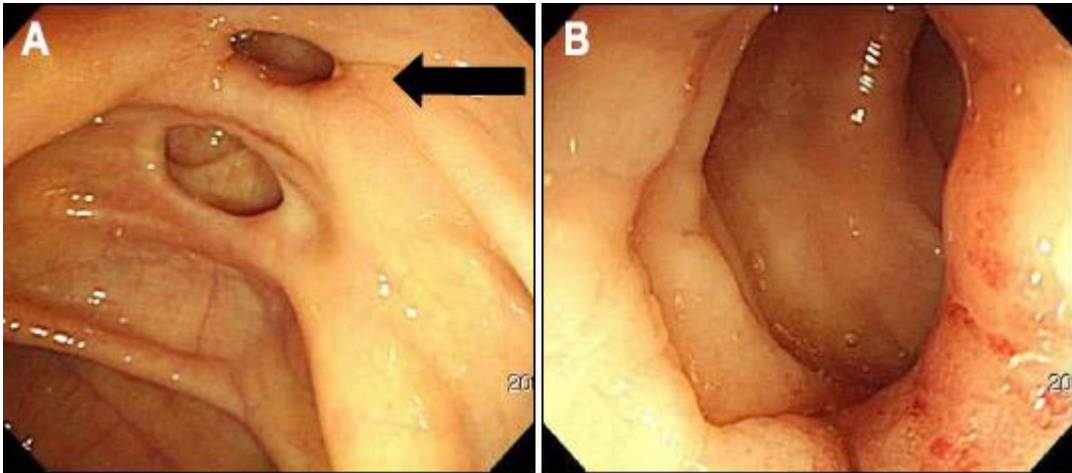
[επίδραση στην κινητικότητα, τις ενδοαυλικές πιέσεις, την φλεγμονή, την χλωρίδα]

- ▶ Η χορτοφαγία και η υψηλή περιεκτικότητα σε 'ίνες' σχετίστηκαν με μικρότερο κίνδυνο εισαγωγής στο νοσοκομείο και θανάτου από 'εκκολπωματική νόσο' Crowe, BMJ 2011
- ▶ Ο συνδυασμός υψηλής περιεκτικότητας σε λίπος και κόκκινο κρέας καθώς και η δίαιτα χαμηλή σε 'ίνες' προάγει την συμπτωματική 'εκκολπωματική νόσο' Aldoori, Am J Clin Nutr 1994

**Παρά τα αντικρουόμενα
δεδομένα (και λόγω της
ασφάλειάς τους) η υψηλή
περιεκτικότητα σε ίνες ίσως
αναστέλλει την ανάπτυξη
εκκολπωμάτων και ίσως μειώνει
τον κίνδυνο συμπτωμάτων
εκκολπωματικής νόσου**

Εκκολπωματική κολίτιδα:
Φλεγμονή του βλεννογόνου μεταξύ των στομίων
(δεν φλεγμαίνουν τα στόμια)

Συνήθως στο σιγμοειδές (+κατιόν), φείδεται του ορθού

Επιπολασμός σε ασθενείς με εκκολπωμάτωση
0.26-1.5%

Υπεροχή ανδρών

Μέση ηλικία 64 έτη

Tursi, Colorectal Dis 2010

Imperiali, Am J Gastro 2000

Koutroubakis, Int J Colorectal Dis 2005

Mann, Hepatogastroenterology 2012

Τύπος	‘Αναφορά ‘	Ενδοσκόπηση	Ιστολογική (χρόνια φλεγμονή)	Κύριο σύμπτωμ α
Τύπος A (52%)	Τύπου ημισεληνοειδών πτυχών (crescentic fold pattern)	Ερυθρές κηλίδες στην κορυφή των πτυχών	Τύπου ήπιας ελκώδους [λεμφοκύτταρα, ουδετερόφιλα χωρίς διαταραχή αρχιτεκτονικής]	Διάρροιες
Τύπος B (30%)	Τύπου ήπιας ελκώδους κολίτιδας	Οίδημα, ερυθρότητα, διαβρώσεις	Τύπου ήπιας ελκώδους , [βασική πλασματοκυττάρωση, κρυπτίτιδα, διαταραχή αρχιτεκτονικής]	Διάρροιες
Τύπος C (10%)	Τύπου Crohn	Αφθώδη έλκη	Διατοιχωματική φλεγμονή, κοκκιώματα, λεμφοιστιοκυτταρική αγγειίτιδα	Άλγος
Τύπος D (6.5%)	Τύπου βαριάς ελκώδους κολίτιδας	Οίδημα, έντονη ερυθρότητα, εξελκώσεις, στένωση του αυλού	Τύπου βαριάς ελκώδους [βασική πλασματοκυττάρωση, κρυπτίτιδα, διαταραχή αρχιτεκτονικής]	Άλγος

Κλινική εκδήλωση-διάγνωση

- ▶ Άλγος, αιματοχεσία, διάρροιες
- ▶ **Συνήθως τυχαίο εύρημα σε ασθενείς που διερευνώνται για κοιλιακό άλγος και χρόνια διάρροια**
- ▶ Αυτόνομη οντότητα (:) και όχι επιπλοκή της εκκολπωμάτωσης (:)

Tursi, Dig Dis Sci 2011

- ▶ CT: πάχυνση τοιχώματος του πάσχοντος σιγμοειδούς, ασαφопоίηση/θολερότητα του λίπους
- ▶ WBC συνήθως φυσιολογικά
- ▶ Καλπροτεκτίνη/λακτοφερρίνη συνήθως υψηλή

Εκκολπωματική κολίτιδα: Θεραπεία

- ▶ **Αντιβίωση (σιπρο/μετρο)**
[14ημέρες-30 μέρες]
- ▶ **Μεσαλαζίνη**
- ▶ Κορτικοειδή
- ▶ Τμηματική εκτομή

Rampton, Colorectal Dis 2001

Evans, Colorectal Dis 2002

Tursi, J Clin Gastroenterol 2011

Συμπεράσματα

- ▶ Η ευρεία χρήση των αντιβιοτικών στην οξεία φάση αμφισβητείται...
(λιγότερα αντιβιοτικά, λιγότερα χειρουργεία)
- ▶ *Λαπαροσκοπική χειρουργική αντιμετώπιση/ εξατομικευμένη θεραπεία*
- ▶ Μεσαλαζίνη και ριφαξιμίνη ίσως ωφέλιμες στην SUDD
- ▶ Η χειρουργική επέμβαση φαίνεται αποτελεσματική σε περιστατικά με SUDD που δεν ανταποκρίνονται στην συντηρητική αγωγή
- ▶ Δεν υπάρχει αποτελεσματική φαρμακευτική αγωγή για την πρόληψη της υποτροπής εκκολπωματίτιδας